

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/137/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8716200474
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8716200474.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne: Q. S., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v V., na ul. P. hony č. XXXX/X, právne zastúpenej Mgr. Petrom Piatnikom, advokátom so sídlom v Poprade, na Námestí sv. Egídia č. 29/69, proti žalovaným: 1/ P. S., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcemu v V., na ul. P. hony č. XXXX/X a 2/ V. banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, na ul. Hodžovej č. 11, IČO: 31 575 951, právne zastúpenému: SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Štefánikovej č. 8, IČO: 36 853 186, o určenie neplatnosti ručiteľského vyhlásenia s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 15.08.2019 č.k. 18C 9/2016- 119 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovaným v 1. a 2. rade sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému v 1. rade nepriznal náhradu trov konania voči žalobkyňi. Žalovanému v 2. rade priznal náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že dňa 02.06.2009 uzavrel žalovaný v 1. rade ako konateľ a spoločník spoločnosti P., s právnym predchodcom žalovaného v 2. rade zmluvu o úvere. Dňa 08.04.2010 podpísal žalovaný v 1. rade vyhlásenie ručiteľa na základe zmluvy o úvere zo dňa 02.06.2009 v znení jej dodatku č. 1. Dňa 10.06.2013 bol uzavretý dodatok č. 1 k vyhláseniu ručiteľa zo dňa 08.04.2010. Na Okresnom súde Poprad sa vedie pod sp. zn. 18Cb/237/2015 konanie, kde žalovaný v 2. rade si uplatňuje zaplatenie sumy 27.310,93 eur s prísl. voči spoločnosti P. + K, s.r.o. (teraz W., s.r.o. v konkurze) a aj voči žalovanému v 1. rade z dôvodu neuhradenia pohľadávky včas a riadne.

3. V danom prípade sa ručenie ako zabezpečovací inštitút riadilo ustanoveniami Obchodného zákonníka nakoľko hlavný záväzok sa riadil tiež Obchodným zákonníkom. Je nesporné, že na ručiteľsky záväzok nie je potrebný súhlas druhého manžela, pretože nejde o dispozíciu so spoločnou vecou a žalobkyňa pri začatí podnikania žalovaného v 1. rade mu dala súhlas na podnikanie a vedela o podnikaní žalovaného v 1. rade. Právny úkon, a to podpísanie ručiteľskej listiny, nie je v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko žalovaný v 1. rade mohol sám uskutočniť takýto úkon slobodne a vážne a v konaní nebolo preukázané, aby išlo o relatívne neplatný právny úkon a ani to, že by na takýto úkon bol potrebný súhlas druhého manžela. Navyše vzhľadom na vznesenú námietku premlčania, pri relatívnej neplatnosti by nárok bol premlčaný vo všeobecnej 4-ročnej premlčacej dobe vzhľadom na vyhlásenie ručiteľa zo dňa 08.04.2010 a podanie žaloby dňa 19.01.2016.

4. Keďže žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno, súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol.

5. Výrok o trovách odôvodnil ust. § 255 ods. 1 a § 262 C.s.p.

6. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa. Navrhla rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Alternatívne požadovala rozhodnutie zmeniť tak, aby žalobe žalobkyne bolo v celom rozsahu vyhovené. Ako dôvod uviedla, že súd prvej inštancie sa vôbec nevysporiadal s právnym názorom uvedeným v Náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky vydaným dňa 08.12.2010 vo veci I. ÚS 26/2010, na ktorý vo svojej právnej argumentácii poukazovala. Ústavný súd Slovenskej republiky v skutkovo podobnom prípade judikoval, že v každej veci je potrebné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení všeobecných súdov. Je povinnosťou všeobecného súdu zohľadniť všetky relevantné individuálne okolnosti súdnej veci a prihliadnuť na ne aj cez prizmu dobrých mravov, keďže nesúlad právneho úkonu s nimi vedie k neplatnosti. Podľa názoru Ústavného súdu SR pre aplikáciu ust. § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je nevyhnutné, aby išlo o priamy či bezprostredný vzťah k spoločným veciam. Postačí, ak ide o vzťah sekundárny (nepriamy), či vzťah účinkov alebo možných dôsledkov tohto právneho úkonu vo sfére spoločných vecí.

7. Zo skutkových okolností prípadu uvedeného v Náleze Ústavného súdu SR vyplýva, že je takmer totožný so skutkovými okolnosťami prípadu prejednávaného v tomto súdnom konaní. V oboch prípadoch manžel žalobkyne vykonal bez jej vedomia a súhlasu právny úkon, ktorý umožnil, aby v prípade nesplácania záväzku zo strany obchodnej spoločnosti, v ktorej bol spoločníkom, veriteľ sa mohol domáhať uspokojenia svojej pohľadávky nielen z majetku obchodnej spoločnosti, výlučného majetku manžela, ale aj z majetku patriaceho do masy BSM. Túto skutočnosť výslovne potvrdil žalovaný v 1. rade vo svojom výsluchu. Žalovaný v 1. rade mimo masy BSM nevlastnil majetok relevantnej hodnoty, ktorý by mohol byť predmetom exekučného uspokojenia jeho veriteľa. Preukazuje to doložený výpis z účtu žalovaného v 1. rade, ako aj absencia akýchkoľvek listov vlastníctva, na ktorých by boli na žalovaného v 1. rade vedené nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve, prípadne akýchkoľvek zmluvných dokumentov alebo rozhodnutí, z ktorých by vyplývalo, že žalovaný v 1. rade nadobudol majetok relevantnej hodnoty do svojho výlučného vlastníctva. Žalovaný v 1. rade vo svojom výsluchu potvrdil, že ani pred uzavretím manželstva, ani po jeho uzavretí nenadobudol žiaden relevantný majetok do svojho výlučného vlastníctva. Žalovaný v 2. rade vo vzťahu k preukázaniu majetkových pomerov žalovaného v 1. rade neprodukoval žiadne dôkazy, hoci ako banka mal nepochybne najlepší prehľad o jeho finančnej situácii, keďže žalovaný v 1. rade mal u žalovaného v 2. rade vedený osobný účet.

8. Žalobkyňa v konaní nenamietala, že by pri ručiteľskom prehlásení žalovaného v 1. rade absentovali základné náležitosti vôle, t.j. že by prejav vôle žalovaného v 1. rade nebol urobený slobodne a vážne, čo by zakladalo neplatnosť právneho úkonu v zmysle ust. § 37 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa namietala, že predmetný právny úkon bol urobený v rozpore s dobrými mravmi, teda so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku, spoločnosťou preferovanými hodnotami, resp. všeobecne akceptovanou hodnotovou škálou. Vychádzajúc zo všeobecnej zásady rovnosti práv a povinností manželov (článok I. Zákona o rodine), ktorá sa premieta do povinnosti manželov vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť a pomáhať si (§ 18 Zákona o rodine) a vo veciach týkajúcich sa rodiny rozhodovať spoločne (§ 19 ods. 2 Zákona o rodine), je v rozpore so všeobecne uznávanými morálnymi normami, keď jeden z manželov urobí bez vedomia a súhlasu druhého manžela právny úkon (ručiteľský záväzok), ktorého účinky sa môžu prejavovať aj vo sfére spoločných vecí tak, ako to má na mysli ust. § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na uvedenom nič nemení ani to, že samotný právny úkon zaväzuje len manžela žalobkyne. Nakoľko ide v danom prípade o absolútnu neplatnosť právneho úkonu, právo napadnúť takúto neplatnosť sa nepremičuje.

9. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobkyne nie je opodstatnené.

10. Pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku je zásadné zistenie, či na požadovanom určení je daný naliehavý právny záujem. Hoci prvoinštančný súd vec z tohto hľadiska neposudzoval, uvedené pochybenie nemá za následok nesprávnosť rozhodnutia vo veci samej.

11. V danej veci žalobkyňa sa domáha určenia, že vyhlásenie ručiteľa - žalovaného v 1. rade zo dňa 08.04.2010 ako aj Dodatok č. 1 k Vyhláseniu ručiteľa zo dňa 10.06.2013 sú neplatné právne úkony. Vo vzťahu k takto uplatnenému nároku je potrebné zdôrazniť, že na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 18Cb 237/2015 sa vedie konanie, v ktorom si žalovaný v 2. rade uplatňuje zaplatenie sumy 27.310,93 eur s prisl. od spoločnosti P. +. (teraz W., s.r.o. v konkurze) ako aj od žalovaného v 1. rade z dôvodu neuhradenia pohľadávky včas a riadne. Otázka platnosti či neplatnosti ručenia predstavuje z hľadiska žaloby na plnenie z tohto ručiteľského záväzku len posúdenie otázky predbežnej, ktorú nie je potrebné riešiť v samostatnom konaní meritórnym výrokom súdu. Naliehavý právny záujem na určovacej žalobe totiž nie je daný za situácie, ak už bola podaná žaloba na plnenie sporného záväzku. Vzhľadom na uplatnený nárok na plnenie podaná určovacia žaloba o určenie neplatnosti ručiteľského záväzku nie je procesne prípustným nástrojom ochrany práva žalobkyne z dôvodu, že otázku neplatnosti vyhlásenia ručiteľa súd môže riešiť ako predbežnú pri posudzovaní dôvodnosti uplatneného nároku na plnenie v zmysle ust. § 80 písm. b) O.s.p. v znení účinnom do 30.06.2016, resp. v zmysle ust. § 137 písm. a) C.s.p. v znení účinnom od 01.07.2016. Určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak ňou požadované určenie má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo, teda najmä vtedy, ak vyriešenie predbežnej otázky ešte neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva.

12. Pokiaľ ide o Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky vydaný vo veci I. ÚS 26/2010, na ktorý odkazuje žalobkyňa, Ústavný súd SR neriešil situáciu obdobnú tejto veci. Ústavný súd SR posudzoval rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. 4Cdo 123/2008. Dovolací súd tu riešil otázku, či dohoda o pristúpení k dlhu jedným z manželov sa vôbec týka spoločných vecí, pričom Najvyšší súd SR dospel k záveru, že nie, a preto je aplikácia ust. § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka vylúčená. Ústavný súd SR uzavrel, že Najvyšší súd SR mal v záujme spravodlivého usporiadania vzťahov strán sporu ústavnú povinnosť skúmať, či ide alebo nejde o bežnú vec, a teda či na realizáciu tohto právneho úkonu je alebo nie je potrebný súhlas druhého manžela a či z tohto pohľadu ide o platný alebo relatívne neplatný právny úkon. Najvyšší súd SR však vychádzal zo svojej staršej judikatúry a nezohľadnil extrémne nespravodlivé dôsledky svojho rozsudku vo vzťahu k sťažovateľke. Uspokojil sa so záverom, že neexistuje priamy vzťah skúmaného právneho úkonu k spoločným veciam, pričom na účinky tohto právneho úkonu vo vzťahu k spoločným veciam už neprihliadol. Podľa názoru Ústavného súdu SR však pre aplikáciu ust. § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je nevyhnutné, aby išlo o priamy či bezprostredný vzťah právneho úkonu k spoločným veciam, postačí, ak ide o vzťah sekundárny (nepriamy), či vzťah účinkov alebo možných dôsledkov tohto právneho úkonu vo sfére spoločných vecí. Ak už Najvyšší súd SR odmietol odklon od doterajšej judikatúry, na čo podľa Ústavného súdu SR in concreto mal relevantný a obhájiteľný dôvod, mal posúdiť predmetný právny úkon (dohodu o pristúpení k záväzku) cez prizmu dobrých mravov, pretože aj v tomto kontexte sa javí, že môže ísť o úkon priečiaci sa dobrým mravom a teda neplatný (§ 39 Občianskeho zákonníka).

13. Na rozdiel od veci vedenej na Ústavnom súde SR pod sp. zn. I. ÚS 26/2010 sa žalobkyňa v tejto právnej veci domáhala určenia neplatnosti vyhlásenia ručiteľa - žalovaného v 1. rade ako aj Dodatku č. 1 k Vyhláseniu ručiteľa.

14. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že obdobná právna vec týkajúca sa určenia neplatnosti ručiteľského záväzku bola riešená Najvyšším súdom SR, ktorý uznesením zo dňa 30.09.2019 vydaným vo veci 2 Cdo 35/2019 dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 15.12.2016 sp. zn. 19Co 301/2016 odmietol. Zdôraznil, že odvolací súd žalobu zamietol, pretože otázka platnosti či neplatnosti ručiteľského vyhlásenia predstavuje z hľadiska žaloby na plnenie tohto ručiteľského záväzku len posúdenie otázky predbežnej, ktorú nie je potrebné riešiť v samostatnom konaní meritórnym výrokom súdu. Vzhľadom na uplatnený nárok na plnenie, určovacia žaloba nie je prípustným nástrojom ochrany práva žalobkyne, pretože otázku neplatnosti vyhlásenia ručiteľa môže súd hodnotiť ako otázku predbežnú pri posudzovaní dôvodnosti uplatneného nároku na plnenie. Z uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd SR k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa ust. § 420 písm. f) C.s.p. procesne prípustné a nie je prípustné ani podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) C.s.p., keď odvolací súd sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu od Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/2010. Najvyšší súd SR z tohto dôvodu dovolanie žalobkyne podľa ust. § 447 písm. c) C.s.p. ako procesne neprípustné odmietol.

15. S prihladením na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

16. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C.s.p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaným v 1. a 2. rade v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

17. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).